

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona,
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HÉTENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közeletlár (városiáé,
fólszint 7. sz. ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
Irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadóhivatal: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Városok szövetsége.

Néhány év óta nagyon egészséges mozgalom indult meg a városok képviselőtestületében, némi-képp hasonló az államok interparlamentáris konferenciájához.

Kezdték a törvényhatósági jogu városok. Ezek fálhatalmazták a polgármestereiket, hogy évenként más és más városban értekezletre gyűljenek össze, ahol a mindnyájukat érdeklő közös ügyeiket megbeszéljék.

A jó példa megtette hatását: csakhamar öntudatra ébredtek a rendezett tanácsu városok is és minthogy ezeket a törvényhatósági városok nem vették be maguk közé, saját érdekeik támogatására külön intézményt: „A rendezett tanácsu városok országos egyesületét” alapították meg. A belügyminiszter a napokban hagyta helyben az egyesület alapszabályait, mire a végrehajtó-bizottság e hó 25-én a fővárosban ülést tartott és az alakuló közgyűlését ez évi okt. 26-ára Budapestre a váci-utcai városháza nagytermébe hívta össze.

Mi elejétől fogva azt szerettük volna és azt hirdettük, hogy a hazai városok számára teljesen elegendő lett volna egyetlen egy testület. Akár önálló törvényhatósági joggal bír egy város, akár csak rendezett tanácsu, ugyanaz a hivatása és hivatásának teljesítése ugyanazokba az akadályokba ütközik. A mi városaink, hál Istennek, majdnem kivétel nélkül a művelődés gyújtópontjai és pedig a magyar nemzeti művelődésé. Ugyszólván valamennyi a nemzeti állam kiépítésén és megszilárdításán dolgozik valóságos észrevétlen korallmunkával, mely parányokat halmoz szakadatlanul egymás tetejébe s ha időt engednek nekik, egy fél évszázad alatt megvalósíthatják a nagy feladatot, mely mindnyájunk szívében él: a tulinnyom nagy többségében magyarrá lett lakosságu Magyarországot.

A nagy gonddal összeirt és egybevetett statisztikai adatok egész sorozata igazolta ezt a szinte észrevétlen, önmagától való és éppen ezért fölartózhatalatlan örvendetes folyamatot. Városainkban a magyarság számáránya évenként egyre másra két százalékkal növekedik a nemzetiségek arányának rovására.

Mi következnék ebből a józan ész és az államrezón szempontjából? Nemde az, hogy a városokban rejtlő óriási nemzetfenntartó és hatalomszilárdító erőt a törvényhozás kézzel-lábbal támogatni siessen. És vajjon így történt-e?

A multban semmiesetre. A szabadelvü-párti kormányok dobtak ugyan néha zsiros koncokat a kormánypárti képviselőket szállító városoknak, de tervszerü városfejlesztési politikát éppen azért nem csináltak, hogy a kortesszolgálatokat esetrel-esetre megjutalmazhassák. Így jutott aztán néhány különben is gazdag, de kegyelt város egész sorozatához a kulturális és egyéb intézményeknek, mig sokkal exponáltabb helyen fekvő szegényebb, de politikailag önállóan gondolkodó város a leghanyagoltabb állapotban maradt.

De még hacsak elhanyagolás és értelmetlen mellőzés történt volna! Történt azonban az elmúlt évtizedekben más is, ami valósággal az életereit kezdte elvágni városaink fejlődésének.

A szabadelvü párti kormányok ugyanis, valami obskurus régi iskola tanításának megfelelően, az önkormányzatot az államétól egészen elválasztva közélet ügyeinek tartották, melyek a tulajdonképpeni állami közigazgatáshoz nem tartoznak. Ama régi iskolának ezt a tanítását ök aztán azzal bevitették ki, legalább a városokra nézve, hogyha hát ezek az államhoz tartoznak, a költségüket viseljük azok a polgárok, akik az önkormányzatot gyakorolják és pedig viseljük a pótdadkból, melyek, hogy egész ötven, száz, vagy kétszáz százalékra emelkednek-e föl? ahhoz a kormánynak semmi köze.

Valóban egy abszolút kormány sem csinálhatta volna ezt zseniálisabban, mert nem kitünő eszme-e, hogy mikor a lakosságot bevonják a közigazgatási hatalom és teendők gyakorlásába, a tőle várt és nyert szolgálatot abban az előismerésben részesiteni, hogy a polgárság erre ráfizessen egész az összeroskadásig?

A közigazgatási publicisztika is hibás különben ebben a felfogásban, mert ha a városok anyagi bajainak kulforrásairól olvasunk valahol egy cikket, annak az írója okvetlenül a hibás régi terminológia eszmei rabláncait csörgeti és megkülönböztelve az autonómia ügykörét, külön állami ügykörrel beszél, melyet az állam a községekkel, a városok saját alkalmazottaival végeztet, anélkül, ugymond, hogy ezért legcesekélyebb kárpótlásban részesitené őket. Éppen a napokban olvastuk nagyon előkelő helyen egy kiváló szakember tollából azt a szemrehányást, hogy a régi kormányok szükkeblü magatartása következtében a városokat az állam helyett viselt terhek eladósították és most 200 millió koronára lenne szükségük, hogy magukat

összeszedjük, adósságikat konvertálják, háztartásukat rendbehozzák és újabb beruházásokat teheszenek.

Ez a kifejezés, ha a régi kormányok bűneit akarjuk vele megvilágítani, erre a célra egészen jó ugyan, de csak egy pillanatra, mert ha a mélyére tekintünk, nemcsak tarthatatlansága fog kitűnni, de a veszedelmessége is.

Nekünk tudniillik semmi olyan frazeológiát nem szabad meghonosítani a sajtónkban, amely a nemzeti államot az autonómiával szembehelyezni alkalmas a polgárok gondolkodásában. Sőt ellenkezőleg, arra kell törekednünk, hogy az autonómiát mindenki úgy tekintse, mint egy szervet, amely, bárha teljesen a polgárok kezében van, mégis minden állami feladatot elvégezni van hivatva és minden, amit cselekszik, a nemzetállam tényeként cselekszik. A régi rendi világban ez még így is volt, akkor valódi központi magyar kormány hiányában (a dikasztériumokat nem szabad annak tartani); tényleg a törvényhatóságok kormányozták és a megye első tisztviselőjét kormányzó alispánnak is hívták. A nemzeti önkormányzat erejének a megtörésére eszelt aztán ki a bécsi kormány különböző állami hivatalokat, amelyek hatáskörét rendszeren a megyei autonómia hatáskörének megnyirbálásával állapította meg. A megyék hol észrevették az irányzatot és akkor tiltakoztak is ellene, de hasztalan, hol észre sem vették és hallgatag beleegyeztek jogaik elkobzásába. Az alkotmány visszaállítás után a Deák-párti kormányok az önkormányzati hatáskört még jobban megszüktették és ettől az időtől fogva létszkelődött be közjogi irodalmunkba az a tökéletlenség, hogy külön állami feladatokról irnak és beszélnek. Holott az autonómia, a polgároknak a közügyek intézésében való részvételi joga a magyar közjog szerint kiterjed az államélet egész területére és pusztán abból, hogy a központi kormány e jogok gyakorlását a közigazgatás némely ágazataira nézve elkobozta tőlünk, nem szabad megállapítani engednünk, hogy amely jogok számunkra megmaradtak, azok gyakorlásával nem éppen olyan állami közigazgatást végeznénk, mint aminőt a kormány végeztet a maga közegeivel.

Hogy mire jó ez az elmélkedés?

Hát elsősorban is jó arra, hogy igazságainak elfogadtatása útján elejét vesszük egy végét sohasem érő vitakozásnak, amely a körül forogna, hogy majd mikor az állam segíteni akar a városokon, azt kezdjék boncolgatni, melyek az állami és melyek az autonómiai közigazgatás teendői. Ha ebbe a városok belemennek, az állam — előre megjósoljuk — csak garasszal fogja őket kifizetni. De ha azt mondják: mindazt, amit csinálunk, az állam helyett csináljuk, tehát annak költségeit is viselje az állam és azokból mi csak annyit vállalunk el, amennyit elviselni bírunk, de ez semmi esetre és sehol sem lehet több az állami adó 50 százalékánál — ez világos beszéd lesz és megfordítja a helyzetet. Eddig tudniillik mindig arról van szó, mennyivel fogja az állam a városokat segíteni, holott ellenkezőleg arról kell tárgyalni, hogy a városokban hiányzó, de okvetlenül elke-

szitendő és létesítendő közművek és intézmények mibe kerülnek és ezek költségeiből legfeljebb mennyit viselhetnek a városok.

Ha a törvényhatósági és rendezett tanácsú városok összefogtak volna, egy nagyjelentőségű kulturafeladatot oldhattak volna meg. Mint a haza legműveltebb lakosságának tűzhelyeinek összessége, megállapíthaták volna, hogy minő intézmények felállításával lennének a valóban civilizált államok városainak színvonalára emelhetők, mennyire rugnának az ehhez szükséges befektetések, azok kamatainak törlesztéséhez mennyivel járulhatnak hozzá maguk a városok és mennyit várnak az államtól.

Hogy a befektetési tőke kitelne-e ama 200 millióból? nem tartjuk valószínűnek. Hiszen köz tudomásu, hogy vidéki városaink ivóvíz, csatornázás, kövezés, világítás, nyilvános üdülőhelyek, kórházak és más a közegészség és közbiztonság szempontjából szükséges intézmények tekintetében minő nyomoruságos állapotban vannak. Meddig tűrjük még e szegényletes állapotokat és meddig pirulunk még az idegenek előtt, kik gunyosan szókták a szemünkre vetni, hogy Budapestből csináltunk egy hazug kulturális kiállítást, a vidéket azonban meghagytuk félszázi állapotban.

Ismételjük, nagy kár, hogy a törvényhatósági városok a kis városokat magukhoz fölemelni elmulasztották és most nem léphetnek föl együttesen. Mert ha sohasem remélhették a meghallgatást, a mostani kormány jóakarátára okvetlenül számíthatnának.

A közgyűlések és az értekezletek most állanak küszöbön. Mindkét testület összetul az őszszel, igyekezzenek valami kapcsolatot létesíteni, alkossanak egy közös szervet, az dolgozza ki a fent körülírt feladatot és terjessze a kormány elé. Magyarország civilizációjának e nagy tervét vagy ez a kabinet fogja megvalósíthatni, vagy elmarad az egész nagy terv a következő évtizedekre.

A Székely-Társaságok szövetsége.

A Székely-Társaságok Szövetsége legutóbb tartott közgyűlésében szó volt a jövő évi közgyűlés helyének kijelöléséről is. Székely Ferenc, a debreczeni Székely-Társaság ügyvezető alelnöke Debreczen sz. kir. város Tanácsának és a debreczeni Székely-Társaságnak nevében a Székely-Társaságok Szövetségét meghívta a jövő évre Debreczenbe. A meghívást a következő szóp beszédben adta elő *Székely Ferenc*, kinek a székelyügy körül elevülhetlen érdemei vannak.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Elsősorban is köszönetet mondok az elnökségnek, hogy tárgysorozatalt eltérve alkalmasabb időben engedett szót emelnem és egyuttal indítványomat is előterjesztem Szövetségünk jövő évi közgyűlésének helyi kérdésére nézve.

Tudvalevő, hogy Szövetségünk évi közgyűlését évről-évre más és más városban tartja. még pedig az okból és célból, hogy egyrészt annak a nemes és hazafias ügynek, amelynek szolgáltatása és zászlóvivőjére szegődött, minél szélesebb, minél tágasabb körben propagandát csináljon; másrészt pedig azon indokból, hogy Szövetségünk tagjainak, ügybarátainknak

és az érdeklődőknek kedvező alkalmat és módot nyújtsunk szép hazánk különböző vidékeinek, városainak, fürdőinek és nevezetesebb helyeinek megismerésére, hogy magának a helyszínen közvetlenül tapasztalatoth, hasznos ismereteket szerezhessenek, amelyeket aztán otthon a köz javára értékesíthetnek.

Szövegszövegünknek így irányú vezető tevékenysége mind-azideig csupán a Királyhágón inneni ugynevezett erdélyi részre terjedt, részről azonban elérkezettnek látom már az időt arra nézve is, hogy Szövegszövegünk működését és propagandáját a Királyhágón túli részre, a székely Nagy Magyar Alföldre is kiterjessze, ahol az erdélyi magyarság és székelység ügye bizonyára csak meleg rokonszevre találhat. Első állomással pedig a legalkalmasabbnak mutatkozik a Nagy Magyar Alföld metropolisza: Debreczen. Mert, t. közgyűlés, Debreczen az a város, amelyet a multban, az erdélyi fejedelmek uralma alatt, sokszoros kapcsol fűzött Erdélyhez; Debreczen az a város, amely Erdélyvel közel két századon át jónban és rosszban sokszor osztozkodott s ma is a székelység ügye iránt a legmelegebb érdeklődéssel és rokonszenvvel viseltetik.

Mindzekendők fogva egyrészt a vezetésem alatt levő Debreczeni Székely Társaság nevében és megbízásából, másrészt pedig Debreczen sz. kir. város tanácsának felhatalmazása alapján tisztelettel meghívom a Székely Társaságok Szövetségét a jövő évre Debreczenbe; hogy alkalmas időben évi közgyűlést Debreczen falai közt tartsa meg.

Elfőre is biztosíthatom a tisztelt Szövetséget, hogy Debreczen hazafias közönségénél lelkes fogadtatásra fog találni.

Indítványozom tehát, hogy Szövetségünk jövő évi közgyűlését Debreczenbe időtöltésséá kitzsini.

Udvarhelyi vármegye dístörtemében alig hangzott el még olyan hangos eljenzés és taps, mint aminő e szerény mezbe öltözött meghívást követte!

A debreczeniek a székely kongresszuson egyébként is kitüntetett figyelemben részesültek, Székely Ferenc felmérésí felügyelőt egyhangulag ismét megválasztották a Székely Szövetség első elnökének, dr. Desseő Kálmán máv. ítkárt pedig ellenörnek. Debreczenből tő-án venek részt a székely kongresszuson és az érdekes kirándulásban, mely Székelyudvarhelyről: Szajkó, Korond, Parajd érintésével a roppant nagy arányban fejlődő Szavata sósfürdőre irányult, hol pár napot töltött a társaság.

A vásárcsarnokok előnye.

Ira: O'sváth Andor.

A városfejlesztés iránt való törekvés nemcsak abban merül ki, hogy a közigazgatási szolgálat minél gyakorlatibb és jobb legyen, nem is abban, hogy az adózó közönség filléreinek és koronáinak igénybevételével rendezkedjünk meg a modern élet követelményeivel, hanem különösen abban, hogy amidőn a fejlettebb izlés és a követelőbb igények kielégítésére törekszünk, az legyen a célunk, hogy minden életforrást kellően kiaknázzunk és ilyeneknek megteremtésében buzgólkodjunk.

Az utóbbi években kiváló gondot fordítottam arra, hogy a kontinensen levő nagy- és középvárosok életét tanulmány tárgyává tegyem. Előre kell bocsátanom, hogy — sajnos — nem helyszíni tanulmányokról van szó, hanem olyanokról, amelyek frissen beszerzett írott és nyomtatott, vagy pedig a kérdéses helyeken járt szakértők által nyújtott, adatokon nyugosznak.

A nyugati városok — különösen a németországiak — vezetnek abban, hogy belterjes gazdálkodást folytassanak.

Éz a gazdálkodási mód hasonló a monopólium-rendszerre berendezkedett államokéhoz, ettől

azonban annyiban tér el, hogy amíg ez általában alig bír szocialis jelentőséggel, addig amaz feltétlenül erre van alapítva.

A németországi városokban a községi takarékpénztárak nem új keletűek; hasonlóképpen feltalálhatók a városi biztosító intézetek is, míg a közműveknek majdnemmindegyike házi kezelésben áll. Ismerünk városokat, amelyek a közlelemzés érdekében teremtenek házi kezelési vállalatokat; a közegészség javáért nyilvános népfürdőket, uszók házakat; a közművelődés előmozdítása végett közsínházakat; az ifjuság testi nevelése szempontjából játék-termeket és tereket; a nép egyes osztályainak szórakoztatása céljából vígadókát és lánctermeteket s mindezeket ugy értékesítik, hogy amíg igénybevételük olcsó, a város mégis nemcsak a befektetési százalékokat biztosíthatja, hanem feltétlen hasznos is, mely utóbbi természetesen a közpénztáré, annak szükségleteihez pótol, tehát a községi teherviselést könnyíti.

A közlelemzés terén abban járnak elől a német városok, hogy az évlizedekkel ezelőtí svár pusztaságokat házilag konyhakerti művelés alá veszik és hasonlóképpen cselekednek a vadvezes területekkel is, amelyek hecsapolás által művelhetővé átalakítván, befőtük ez által tekintélyes adóalap és biztos hasznos hozó objektum válik. A városi közvágóhidakkal kapcsolatos városi consumvásár és hatósági mésszárszék majdnem mindenütt feltalálhatók; sőt olyan városról is tudunk, amely az italmérést vagy a vendéglő-ipart részben maga is gyakorolja, illetve házi kezelésben gyakoroltatja, amivel pl. az italok és ételek árának alakulásában a vezérszerepet ragadván magához a tőrhetetlen drágaság, vagy az árakkal való visszaesés ugyszólván lehetelenné válik.

A közlelemzés kérdésénél elsősorban kiválóan fontos az, hogy a vásárcsarnok intézmény maga is vállalkozik és pedig az idény szempontjából előálló igényeknek teljes kielégítése tekintetében.

Amíg nálunk a heti piacokon pusztá véletlenre bízhatjuk, vajjon kapunk-e minden idényterményt lehetó korán és megfelelő mennyiségben, addig a nyugati városok vásárcsarnokai ez irányban teljesen megnyugtató módon gondoskodnak. Ettől eltekintve, a vásárcsarnokok az árak alakulására feltétlenül irányító befolyást gyakorolnak és bizony e tekintetben a magánvállalkozók túltengéséről szó sem lehet.

A közegészség érdeke ott őriztetik meg, hogy a nyugati hatóságok a vásárcsarnokokban pedáns tisztaságot követelnek s minthogy másutt semmi élelmi cikk áruba nem bocsátható, a behozott áruknak egészeséges volta is szigorú ellenörzés tárgyát képezi.

A városi közjóvedelemnek a vásárcsarnokok hozadéká igen jelentékeny és teljesen biztos kiegészítő része azért, mivel — mint már említettem — mindenféle közfogyasztási cikk csakis a vásárcsarnokokban halmozható fel és bocsátható áruba és az ezen szabály ellen vétőket végtelen szigorral

büntetik, így tehát a közjövédelmet ugyszólván senki sem játszhatja ki.

Előnye a vásárcsarnok — intézménynek az is, hogy a közönség kényelmére szolgál, amennyiben fedett, tiszta helyiségekkel bír s benne mindaz fellalálható, amit piacainkon porban, csőben és sárban csak hosszas utánjárás mellett lehet úgy, ahogy beszerezni, de legfőképen az is, hogy a kofamizeriákat a hatóság a közönség érdekeinek bizonyos időhatárokig való teljes biztosításával ugyszólván lehetetlenné teszi.

Meg kell még említenem valamit. A nyugati államokban csak három gazdasági tényező van, nevezetesen a termelő, a kereskedő és a fogyasztó. Az általunk ismert közvetítő nem létezik, mert a termelő maga viszi termelvényét a piacokra, közvetlenül tárgyal és köt üzletet a vásárlóval, vagy a kereskedővel, de az ügynököt kizárja. Így azután érthető, hogyha a hatóságok céltudatos cselekvése, a termelő életrevalósága és a kereskedelem szolid volta, vagyis a három együttvéve, tűrhető életviszonyokat teremtenek!

Körrendeletek.

109,214
VII.—8. 1908. B. M. számu körrendelet.

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

A gyógyszerékként hirdettél és árult különféle sósborszesz készítmények ügyében 77,104—908. B. M. sz. a. kiadott körrendeletet sokféleképen félre magyarázták.

Az 1876. XIV. t.-c. 53. §-a a tilkos összetételű gyógyszeréknél belügyminiszteri engedély nélkül való készítését és árusítását megtiltja, ugyane t.-c. 55. §-a pedig a bizonyos betegségek ellen javaslatba hozott gyógymódnak, vagy gyógyszernek a megvizsgálását és engedélyezését utalja a belügyminiszter hatáskörébe.

Hasonlóképen a belügyminiszter hatáskörébe sorozza az 1884. XVII. t.-c. 10. §-a b) pontja és 20. §-a a gyógyszerek készítésére és a velük, valamint a gyógyszerféllel való kereskedésre vonatkozó engedély megadását.

A gyógyszerekkel, gyógyszerféllel és mérgekkel és mérgegtartalmu anyagokkal való kereskedésről szóló 111,005—94 B. M. sz. szabályrendelet 9. és 10. §-a 15 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt tiltja el készített, összetett gyógyszereknek az árusítását és eladását még ha azok az egészségre ártalmatlan szerekből állanak is.

Végül a gyógyszerkülönlegességekről és a tilkos összetételű gyógyszerekről alkotott 90,000—903. B. M. számu szabályrendelet 3 §-a szerint gyógyszerkülönlegességek forgalomba hozatala csak a gyógyszerárú kereskedőknek és a nyilvános gyógyszerértárhoz, van megengedve, sőt azokat az előbbieket is csak gyógyszerértárhoz részére szolgáltatják ki; a 7. és 8. §-ok pedig ily különlegességek üzletszerű készítéséhez és forgalomba hozatalához bejelentést és belügyminiszteri engedélyt

(tudomásul vételt) tesz kötelezővé. Ugyan e szabályrendelet 10. §-a minden gyógyjavallatot melőzőndőnek rendel; továbbá megszabja az adható használati utasítást, és belügyminiszteri felülvizsgálat alá helyezi a csatlakozható ajánlás szövegét.

E szabályrendelet 14. §-a szerint a belügyminiszter az illető szer készítését és forgalomba hozatalát bármikor eltilthatja, ha e szabályrendelet rendelkezései nem tartattak meg, különösen ha oly ajánlással hozatik a gyógyszerkülönlegesség forgalomba, amelynek szövege a forgalomba hozatal iránti kérelem alkalmával be nem mutatott.

Ugyanezek a rendelkezések irányadók a 21. §-szint az u. n. tilkos összetételű gyógyszerekre is.

Végül a 23. § a felsorolt rendelkezések és tilalmak megszegését kihágássá minősíti és azt, amennyiben más törvényes intézkedés alapján nem büntelendő, 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, ismétlése esetén azonfelül a forgalomba hozatal eltiltásával rendeli büntetni.

Mindezekből kétségtelen, hogy azok a sósborszesz készítmények, amelyek idegben alkotó részekkel vegyítve hozattak forgalomba, különösen, ha azok gyógyszerként ajánlottak is, oly összetett gyógyszereknek minősítendőek, amelyeknek árusítását és eladását a 111,005—94. B. M. számu szabályrendelet 9. §-a tiltja és 10. §-a kihágássá minősíti és oly gyógyszerkülönlegességeknek tekintendőek, amelyeknek engedély (tudomásul vétel) nélkül való forgalomba hozatala a 90,000—903. B. M. számu szabályrendelet előbb idézett szakaszaiá ulkózik és 23. §-a szerint büntelendő.

Az a körülmény, hogy ezek a készítmények még gyógyjavallatokkal is elláttattak, csak súlyosbítja, illetőleg különálló büntető cselekménnyel telézi az elébb körülírt kihágást, miután a 90,000—903. B. M. sz. szabályrendelet 10. §-a még az engedélyezett gyógyszerkülönlegességekre nézve is melőzőndőnek rendel minden gyógyjavallatot.

Ebből kitűnik, hogy a legutóbb kiadott 77,104—908. B. M. számu körrendelet érdemére nézve a hatályban álló törvényes rendelkezéseken alapszik és azoknak meg is felel.

E körrendelet kibocsátása alkalmából azonban főleg az a panasz hangzott fel, hogy annak következtében lehetetlenné válnék a szabad forgalom tárgyát alkotó sósborszeszhez oly ártalmatlan szereknek a keverése is, amelyek azt gyógyszerre nem minősítik, hanem csak e „házszer” használatát teszik esetleg kellemebbé vagy előnyösebbé, és hogy ezáltal azokat érheti anyagi hátrány, akik ily ártalmatlan vegyületek készítése által kereset-forráshoz juthatnának.

Ezeket a panaszokat mérlegelve, valamint avégből is, hogy a belöldi készítményeknek versenyképessége a hasonló természetű külföldi cikkekkel szemben meg ne bántassék, amidőn egyrészt megállapítom azt, hogy ilyenmő vegyületek készítése és engedély nélkül való forgalomba hozatala a ma érvényben álló jogszabályok szerint

eddig teljesen jogosulatlan volt, másrészt kijelentem, hogy ezental a sósborszesz, vagy sóval nem kevert borszesz a Magyar Gyógyszerkönyvben kereszttel meg nem jelölt szerekkel is vegyithető lesz anélkül, hogy ezáltal annak „Háziszer” minősége és a szabad forgalomban való árusíthatása érintetné. Az ilyen sósborszesz készítmények azonban sem címfeliratukon (vignette, etiquette), sem egyéb nyomtatványon (pl. használati utasításban), sem a hirdetésekben „Gyógyszer”-nek nem nevezhetők. A készítmény közvetlen hatása megjelölhető ugyan, azonban egyes betegségek ellen gyógyszerül nem ajánlható, annál kevésbé látható el a gyógyjavallattal.

Aki e rendelkezések ellen vét, valamint az, aki ily szabályellenes megjelöléssel, vagy ajánlással, vagy gyógyjavallattal ellátott sósborszeszkészítményt forgalomba hoz, vagy elárúsítás céljából raktáron tart, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással, valamint 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ily kihágások elbírálása a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik és az eljárást 38,547—880. B. M. számú rendelet szabályozza.

Természetes, hogy a sósborszesz keverhető a Magyar Gyógyszerkönyvben kereszttel megjelölt szerekkel is, az ilyen keverék azonban gyógyszerkülönlegességgé minősül, amelyre ugy az engedélyezés, mint az elárúsítás tekintetében a 90,000—1903. B. M. számú szabályrendelet határozmányai irányadók.

Utasítom ennél fogva a Cimet, haladéktalanul intézkedjék az iránt, hogy a 77,104—908. B. M. számú körrrendelet következtében folyamatba tett kihágási eljárások során a kihágás fenforgásának elbírálásánál a jelen rendelet rendelkezései vétesenek irányadókkul, tehát az elkobzás is csak oly sósborszesz készítményekkel szemben alkalmaztassék, amelyek címfeliratukon „Gyógyszer”-nek vannak minősítve, avagy a Magyar Gyógyszerkönyvben kereszttel megjelölt szert tartalmaznak; a nyomtatványok azonban, amelyek a sósborszesz készítményeket kísérik, ha ezzel a rendelettel ellenkeznek, feltétlenül elkobzandók és megsemmisítendőek.

Minthogy pedig a köztudat minden ellenkező hirdetés dacára is a sósborszeszkészítményeket háziszernek tartotta és tartja: azok a viszont elárúsítók, akik e rendelet kibocsátása előtt olyan sósborszesz készítményeket tartottak raktáron, melyek a címfeliraton nem voltak „Gyógyszer”-nek nevezve, csupán azért, mivel e készítményekhez ily szabályellenes nyomtatványok voltak csatolva, nem tekintendőek olyanoknak, mint akik a sósborszeszt gyógyszerként hozták volna forgalomba. Aki azonban ezen rendelet kibocsátása után hoz oly sósborszeszkészítményt forgalomba, amely ily szabályellenes nyomtatványokkal van ellátva, vagy tart ugyanolyat raktáron: e rendelet értelmében feltétlenül megbüntetendő lesz.

Megjegyzem végül, hogy az ily készítmények címfeliratain, nyomtatványaiban vagy hirdeteiben a valóságnak meg nem felelő jelzők vagy ada-

tok az 1884. XVII. t. c. 58. §-a értelmében nem használhatók.

Ez a rendelet azonnal hatályba lép.
Budapest, 1908. évi augusztus hó 11-én.

A miniszter helyett:

Haladik s. k.
államtitkár.

Hírek.

Kiss Albert halála.

Csak nem régen temették el harangzugás és könyvek között a tiszántuli ref. egyházkerület agg püspökét, már ismét ravatalnál állunk. Meghalt *Kiss Albert* debreczeni lelkész, volt országgyűlési képviselő. Régen betegeskedett, de azért még mindig reméltek, hogy erős szervezete gyógyelmelekedik a kór felett. Az isteni végzés másképp akarta és hű szolgáját elszólitotta a tevékenység mezejéről. Halála nagy veszteség az egyházra és közügyekre, mert a megboldogult a munka embere volt, aki egy pillanatra sem pihent, hanem tehetőségével, páratlan kitartásával a közért dolgozott. Fáradozatlan volt az egyházi dolgok intézésében, az iskolák fejlesztésében. A kötelesség teljesítésében találta legnagyobb örömét. Mint következetes politikusnak, nagy tekintélye volt a régi és mostani függetlenségi pártban. Mindenki tudta, hogy a pártnak Kiss Albert az összetartó lelke és tulajdonképeni vezetője. A nyílvanosságot nem szerte, puritán egyénisége megvetett minden külső dísz és amit tett, nem nevének dicsőítése okából tette, hanem meggyőződésből, önzellenül. Másoknak dolgozott és sokan az ő érdemes egyéniségéből táplálkoztak. Boldog családi életet élt. Gyermekai szeretete vette a megboldogult körül. Az utolsó hónapokban nagy szenvedések gyötörték. A kereszttel béketűrőssel viselte. A tudomány, a szeretet azonban gyöngének bizonyultak az örök törvénnyel szemben. Vasárnap délután jobb létre szenderült. Halálának hírére az egyházi épületekre és a városházra kitűzték a gyászlobogót. A tanács hétfőn tartott ülésében *Kovács József* polgármester tömör szavakban emlékezett meg a boldogultról. A tanács a temetésen testületileg jelent meg és a törvényhatóság nevében koszorút helyezett a ravatalra.

Egy erős egyéniséget, egy egész embert, mondhatjuk a nagy kötelességek martírját gyászoljuk *Kiss Albert*ben. Legyen pihenése csöndes és emlékezetét őrizze meg az egyház, melynek hű fia volt!

Haláláról családja és a debreczeni ref. egyház a következő gyászjelentést adta ki:

„A B. F. R. A. Fájó szívvel jelentjük szeretett férjemnek, édes jó apánknak, kedves nagyapánknak, hű testvéremnek és a szerető rokonnak: *Kiss Albert* debreczeni református lelképászturnak, egyházmegyei és egyházkerületi tanácsbírónak, Debreczen szab. kir. városa törvényhatósági bizottsági tagjának, volt országgyűlési képviselőnek stb. folyó hónap 30-án d. u. 3 órakor, életének 70-dik, házasságának 44-ik, lelképászturnakodásának 45-ik évében történt csöndes elhunytát. Temet-

sére, mely az Egyháztanács egyháztéri gyülesterméből a Nagytemplomban s a Kossuth-utcai temetőben szeptember hónap 2-án délelőtt 10 órakor kezdődőleg fog végbemenni, — a fájdalomkban osztozókat s általában a m. t. közösséget tisztelttel meghívjuk. Debreczen, 1908 augusztus 31. Özvegye: Kiss Albertné szül. Borsos Lenke. Gyermekei: Lenke férjével Illyés Endrével, Erzsike férjével dr. Nagy Zsigmonddal, Mariska férjével Mindszenti Imrével, György feleségével Drescher Idával, Ilonka férjével Báthory Andorral, Albert. Testvére: Kiss Irma férjével Béltékly Alberttel. Unokái: Illyés Endre, Illyés Ferenc, Nagy Erzsike, Nagy Zsigmond, Mindszenti Micike, Mindszenti Bert, Mindszenti Sárka, Báthory Bandika, Kiss Györgyike. A közeli és távolabbi kiterjedt rokonság nevében is“.

„A boldog feltámadás reménye alatt! A legmélyebb fájdalommal jelentjük reform. egyházunk 25 évig hűséggel szolgált szeretett lelkészének, felsőbb leányiskolánk igazgató tanácsa elnökének, sok éven át iskolaszéki elnöknek, legutóbbi lelkészelnöknek: Kiss Albert urnak, a debreczeni ref. egyházmegye és a tisztántuli reform. egyházkerület tanácsbírájának, Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsági tagjának, volt országgyűlési képviselőnek, élete 70-ik évében, hosszas gyengélkedés után ez évi augusztus 30-án délután 3 órakor történt elhunytát. A boldogult hült tetemei ez évi szeptember 2-án délelőtt 10 órakor az Egyháztanács egyháztéri gyülesterméből a nagytemplomban tartandó gyászszertartás után a Kossuth-utcai temetőben fognak eltemetni. E végtisztességtételre egyházunk tagjait, városunk polgárait s általában az elhunyt minden tisztelőjét meghívjuk. Debreczen, 1908 augusztus 31. A ref. egyház presbyteriuma“.

Az elhunyt temetése nagy részvét mellett ment vége felé hónap 2-án délelőtt 10 órakor. Nemcsak a harangok bús szava siratta az érdeme, munkás férfiút, de az emberek könyei is tanuskodtak arról, hogy a veszteséget mindannyian éreztük. Ott láttuk városunk színejavát, a lelképásztorukat gyászoló hívek ezreit. A tisztántuli ref. egyházkerület lelkészi karából igen sokan jelentek meg, megadni a végtisztességet annak a férfinak, ki egyházuknak disze volt és fáradhatatlan munkása. A városi tanács Kovács József polgármesterrel testületileg jelent meg a temetésen, koszorút tévén a ravatalra, miután már előbb levélben fejezte ki részvétét a gyászoló család előtt.

Pontban 10 órakor megszólaltak a harangok. A koporsót kitétték az udvarra, mikor is a városi daleylet Mácsay Sándor karnagy vezetése alatt gyászdal énekelt. A gyászdal elhangzása után Biky Károly szatmári esperes bucsuztatta el a halottat, majd F. Varga Lajos nagyrábéi lelkész tartott hatalmas, eszmékben gazdag gyászbeszédet. Ezután megindult a menet a Kossuth-utcai temetőbe, hol Márton Imre, a függetlenségi párt elnöke tartott megható, szép beszédet. Végül Uray Imre vallástanárnak a Dóczy-intézet nevében beszélt, hálafeleként emelve ki az elhunytak a Dóczy-intézet

megalapítása körül szerzett érdemeit. Aztán lebecsülték a virágos koporsót a sirba a feltámadás boldogító reménye alatt.

— **A város mint pernyertes.** A város annak idején, mikor a Simonffy-utcai piacot megcsinálta, a régi mázsaházat lebontotta. Ugyanakkor falat húzott a Grausz-féle ház elé, úgy, hogy annak ablakainak egyrészt eltakarta. Grausz ekkor megvételre ajánlotta házát a városnak, mely azonban nem reflektált az ajánlatra, nem lévén érdekében a ház megvétele. Ekkor Grausz beperelte a várost. A per folyamán a törvényszék a városnak adott igazat, míg a kir. tábla másképen vélekedett és a fal lebontását elrendelte. Az ügy harmadfokban a Kuriához került, mely a napokban hozta meg ítéletét, melyben a törvényszék döntését jóváhagyta. Ezzel az ítélettel a régen folyó ügy aktái lezáródtak.

— **A szikes talajok javítása.** Legnagyobb területű szikes talaj hazánkban Aradmegye északi részén. Kétegyháztól Székudvar felé terjed. Óriási területen már július havában megszűnik minden vegetáció és csak egy-egy zombékon nő fü. Ezen a területen van József főhercegnek Kéthalom nevű pusztá legelője, melynek egy részét ezelőt két évvel öntözésre berendezték. Az öntözéshez a vizet a Körös-csatorna szolgáltatja. Az öntözött terület talajminőségét részletesen Flóderer Sándor agrárgeológus vette föl és a felvételek nyomán az alföldi székestalajokról a következő véleményt összegezte: kitűnik az összes sóvizgátokból, hogy a siklóí réten is a glauber-só van tulsúlyban; a szikós, habár jelentékeny, aránylag még is kevesebb. A siklóí réten épen úgy mint a többi kötött szikeseknél, a konyhoság nagyon kis szerepet játszik. A folytatólagos vizsgálatoknak az alsóbb rétegekre is ki kell terjeszkedni, ez szükséges az öktözés szempontjából. Hasonlóan szükséges öntözési próbákkal a kilugozás mértékét is megállapítani. A csabai rét 7. és 8. számú táblájának elszikesedése csak látszólagos, tényleg azonban az elszikesedés nem áll be. Az elszikesedés látszalat nagyban elősegíti a kerti művelés és a kerti növények természetése, melyek minden esetre kevésbé ellentállók ezen káros sókkal szemben, mint a fűfélék.

Hirdetések.

10.085
1908. sz.

Pályázati hirdetés.

A debreczeni m. kir. gazdasági akadémiánál Debreczen szab. kir. városnak két alapítványi ingyenes helye, az 1908–1909. tanévre üresedésbe jövőn, felhívataln azon debreczeni születésű és illetőségű ifjak, akik a debreczeni gazdasági akadémiába hallgatólul felvéve vannak s akik ezen alapítványi helyek valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy kellő okmányokkal felszerelt kérvényei-

ket f. 1908. év szeptember hó 20-ig a Városi Tanácshoz adják be.

Debreczen, 1908. évi augusztus hó 26-án.

A városi tanács.

10,456—1908. sz.

Árverési hirdetmény.

A nyulasi barakoknál levő kantin helyiségeknek 1909. évi január hó 1-től kezdődő 3 (három) évi időtartamra leendő bérbeadása céljából f. évi szeptember hó 11-én délelőtt 9 órakor a városház nagy tanácstermében nyilvános szóbeli árjelítés tartatik.

Kikiáltási ára a jelenlegi évi bér 1035 korona. Bánatpénz 55 korona, mely összeg az árjelítés megkezdése előtt Vecsey Imre főjegyző tárgyalási elnök kezéhez teendő le.

A vonatkozó szerződési feltételek a városi számvevőségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1908. évi augusztus hó 6. napján.

Városi Tanács.

11,309.
1908. szám.

HIRDETÉS.

Kedvezmény a szőlősgazdák részére.

Az 1892. évi XV. t. c. §. 3. a értelmében nyílt községekben azok a szőlősgazdák, kik szesz-italok kimérésével, vagy kismértékben való elárúsításával (1888. XXXV. t. c. 2. §-a nem foglalkoznak, abban a jelenleg fennálló fogyasztási adónak megfelelő részét fizetik és pedig: 1-ső osztályú községekben hektoliterenként bor után 6 korona 70 fillért, bormust és szőlőcetre után 5 korona 04 fillért.

A hivatolt törvény 26-ik §-a szerint a házi-fogyasztás bejelentésére a következők rendeltettek, ugymint:

Azok a szőlősgazdák, akik az előbbi §-ban jelzett kedvezményre igényt tartanak, kötelesek szeptember hó 15-ig, legkésőbb azonban, ha előbb szüretelének, a szüret megkezdéséig igényüket a községi előljárásságnál bejelenteni.

Az a kérdés, vajjon abban az esetben, ha a szüret szeptember hó 15-ike után kezdődik, a szőlősgazdák házi fogyasztására szánt saját termésű boraikkal a kedvezményes adóitélet alá vonása iránt bejelentéseiket e határidő lejártá után is a későbbi szüret megkezdéséig jogérvényesen megtekinthetik-e? már szabályozást nyerte a „Budapesti Közlöny” 1892. évi 190. számában közzétett „Hirdetmény”-ben, melynek 2. pontja szerint az 1895. évi XV. t. c. végrehajtása iránt 1892. évi 51,015. számú „Utatisás 26. §-a értelmében a szőlősgazdák említett jogigényeinek bejelentésére

szeptember hó 15-ike és ha a szüret előbb kezdődne, a szüret megkezdése tüselett ki végső határidőül.

E szerint tehát a bejelentések, ha a szüret szeptember 15-ike utáni időben kezdődne is, legkésőbb szeptember hó 15-ig okvetlenül megteendő. (1895. évi 13,450. sz. pénzügyminiszteri határozat.)

Megjegyeztetik, hogy a belterületen a városban állandóan lakók részéről a belvárosi rendőrkapitányságnál, a szőlőskertekben és a mezőségekben kintlakók részéről pedig a mezőrendőrkapitányságnál történik leendő bortermeseiknek bejelentése.

E bejelentésbe foglalandó egyszersmind a bejelentő lakhelye, házszáma, a-családtagok száma és a szőlőbirtok terjedelme holdokban s a házi fogyasztásra felhasznált bor évi átlagos mennyisége hektoliterekben.

Ha a kedvezményes adózásra igényt tartó szőlősgazda egész bortermeését házi fogyasztásra akarja felhasználni, köteles abban az esetben, hogy ha termése öt hektoliter meg nem halad, az egész termés után a kedvezményes adót, vagy a szőlőcetre, illetőleg mustnak a bor-és huszfogyasztási adó iránti törvények és szabályok 17. §-a értelmében való kijelentése, vagy pedig a bortermeés szokásos felvétele alkalmazásával a bor-és huszfogyasztási törvények és szabályok 48. és 49. §-a szerint azonnal lefizetni.

Debreczen, 1908. augusztus hó 17.

A városi tanács.

11,324.
1908. sz.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város 1908. évi október 1-től 1911. évi október 1-ig terjedő időre, tehát összesen 3 (három) évre való szén szükségletének biztosítására zárt, írásbeli versenytárgyalást hirdet.

Az évenkénti szén szükséglet mintegy 26,000 (huszothatezer) métermázsa hazai aknászén, melyből azonban mintegy 6000 métermázsa helyett esetleg hazai por, vagyis daraszén lesz szállítandó. Ajánlat teendő tehát ugy akna szénre, mint dara szénre is.

A szén minőségére, az átvételre és általában az egész szállításra vonatkozó részletes feltételek Debreczen sz. kir. város mérnöki hivatalában (Simonffy-utca 2/b szám II. emelet) megtekinthetők.

Ajánlattevők 1908. évi szeptember hó 15-ének délelőtti 11 órájáig 2000 (ketőezer) koronát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban Debreczen sz. kir. város házipenzlárában letétbe helyezni kötelesek. Ezen összeg bánatpénzül szolgál s a letétijegyző az ajánlathoz csatolandó.

Az ajánlat elfogadása esetén a bánatpénz az egy évi vállalati összeg 10 %-a (tiz) erejéig kiegészítendő s az így kiegészített összeg a szállítási szerződés pontos megtartására óvadéku, biztosítékul szolgál.

Az írásbeli zárt ajánlatok f. 1908. évi szeptember hó 15-ének délutáni 5 (öt) órájáig a polgármesteri hivatalhoz nyújtandók be és szeptember hó 16-án délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében nyilvánosan bontandók fel.

Elkülsve beadott, távirati, vagy utóajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Ajánlattevők ajánlataikkal a felbontástól számított 3 hóig kötelezettségben maradnak.

A város fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közt szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a szállítást más uton bízósíthassa.

Debreczen, 1908. évi augusztus hó 17-én.

A városi tanács.

3490—1908. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A hajdudorogi m. kir. dohánybevaltó hivatalnál munkás menhely fog létesíteni, melyre 6628 korona 50 fillér irányoztatott elő.

A fentebb megjelölt építési munka versenyárgyalására vállalkozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy egy koronás bélyeggel ellátott, és valamely állami pénztárnál vagy adóhivatalnál letett 5%-óvadékról szóló nyugtával felszerelt írásbeli zárt ajánlatukat ezen építési mukálatokra folyó év szeptember hó 26 ik napjának délelőtti 10 óráig ezen m. kir. dohánybevaltó felügyelőség-nél nyújtásuk be; ahol a terv és költségvetés a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatba kiteendő, hogy az általános és részletes építési feltételeket ismeri, azoknak magát aláveti. Szóbeli vagy elkésetten, valamint táviratilag tett; továbbá oly ajánlat, melyhez készpénz vagy értékpapír van csatolva, figyelembe vételni nem fog.

Debreczen, 1908 augusztus hó 25.

Helyettesítőleg.
(Olvashtatlan aláírás)

169. El. sz.
1908.

Versenyárgyalási hirdetés.

A debreczeni kir. törvényszék és kir. járásbíróság, valamint a debreczeni kir. ügyészség és központi fogház, továbbá a derecskei, hajduböszörményi, hajdunánási, hajduszoboszlói és püspökkladányi kir. járásbíróság és fogház részére az 1909. évre szükséges mintegy 1420 m³ azaz egy-ezernégy-százhusz köbméter száraz hasábos cser vagy bükk fa, továbbá mintegy 802 m. m. azaz nyolcszázkét métermázsa első minőségű darabos hazai pirszén beszerzése végett nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdetek.

Felhivom ennél fogva mindazon magyar honos vállalkozókat, kik ezen tüzelő anyagok szállítására vállalkozni hajlandók, hogy az egységi árákkal kitöltött, egy koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat zárt borítékban lepecsételve a következő felirással „Ajánlat a debreczeni kir. tör-

vényszék, ügyészség, központi fogház, valamint a törvényszék területén levő járásbíróságok és járásbírórsági fogházak 1909. évi tüzelő [anyagainak szállítására.” A közszállítási szabályzat 18. §-a értelmében kiállított ajánlati lapon folyó évi szeptember hó 14-ik napjának délután 5 órájáig a debreczeni kir. törvényszék elnöki irodájában adják be.

Az egységi árak számokkal és betűkkel irandók ki.

A kitett egységárak ajánlattevőre feltétlenül kötelezők s azok utólagos módosítása vagy eltérő magyarázása meg nem engedetik.

Atalány összeggel vagy százalékos árengedménnyel tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Ajánlattevők tartoznak az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a debreczeni kir. adóhivatalnál igazságügyi letétbe helyezni és a letéti nyugtát ajánlatához csatolni.

A versenyárgyalás 1908. évi szeptember hó 15. napján délelőtt 10 órakor tartatik meg a kir. törvényszéki elnök hivatalos helyiségében, melyen az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

A részletes szállítási feltételek a kir. törvényszéki irodaigazgató hivatalos helyiségében (I. emelet 68. ajtó) a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők, ahol az ajánlati lapok is beszerezhetők.

A vállalat odaitelésére vonatkozó végérvényes döntés határideje 30 nap, melynek leteltéig ajánlattevőkre ajánlatuk feltétlenül kötelező.

Az odaitelés kérdésében a felsőbb hatóság a benyújtott ajánlatok felett az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon dönt.

Azon pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a versenyárgyalást hirdető hivattalal üzleti összekötötésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítás képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez a vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Debreczen, 1908 július 21-én.

Baróthy Béla.
h. elnök.

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □

**DEBRECZEN SZAB. KIR.
VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ
SZABÁLYRENDELETEI-
NEK GYÜJTEMÉNYE.**

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. Kossuth-utca, városház-épület.